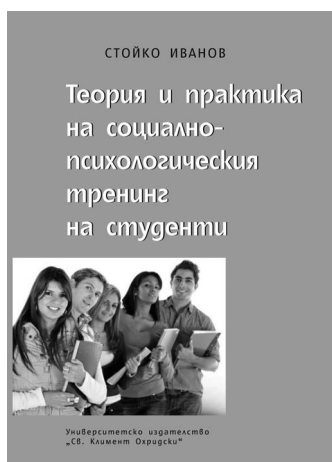


„ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА НА СОЦИАЛНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЯ ТРЕНИНГ НА СТУДЕНТИ“ – ЕДНА НОВА МОНОГРАФИЯ ЗА УНИВЕРСИТЕТСКАТА ПСИХОЛОГИЯ И ПЕДАГОГИКА

Проф.д-р Нели Бояджиева



Монографията на проф. дпн Стойко Иванов е олицетворение на една закономерна академична симбиоза на две сродни, но интензивно развиващи се като самостоятелни науки области на научното познание – педагогика и психология. Изборът на темата и изследователската концепция категорично убеждава в необходимостта от интеграция и търсене на развитие и приноси и в двете сфери. Това отговаря на цялостното академично развитие и компетентност на автора, който е доктор по педагогическа психология и доктор на науките по педагогика. Социално-психологическият тренинг е сравнително по-нова тема за по-конкретно проучване в приложната социална психология, но самото му наименование показва, че той е и форма на обучение. Ст. Иванов е посветил

на проучването му цялостната си научна кариера на университетски преподавател. Компетенциите му в сферата на педагогическата и възрастовата психология, по която е хабилитиран, и многогодишният му опит като водещ и обучаващ в груповите форми на работа са дали своя резултат в написването на втора дисертация за придобиване на научната степен „доктор на науките“. Приносът на автора в настоящия труд е в това, че той описва, анализира, апробира и разработва СПТ и като дидактическо средство в процеса на обучение на студентите от помагащите професии.

Интерактивните методи на обучение, наричани дълго време „активни“, са приоритет на съвременната дидактика и често се разглеждат като панацея за реформиране и практическо ориентиране на образованието и възпитанието. Те все още не са регламентирани във формите на университетската подготовка, независимо

от все по-разширеното им присъствие като метод или похват в рамките на традиционните лекции, семинарни и/или практически занятия в учебните планове на ВУ. Стойко Иванов допринася със своя труд, който е и хабилитационен, СПТ да се включи като необходима форма на обучение в университетското образование при подготовката за помагащите професии. В психолого-педагогическата литература и в дисертационните трудове през последните десет години няма подобна тема. Спецификата на общуването и междуличностните взаимоотношения, груповата динамика между участниците в различните етапи и фази на СПТ, стратегиите за разрешаване на конфликти, взаимоотношенията и ролята на водещия – това са проблеми, които сами по себе си разширяват изследванията в областта на психологията и педагогиката на ВУ. Методиката на провеждането му, принципите, изискванията и правилата в рамките на тази комплексна форма на обучение обогатяват университетската дидактика.

Още едно достойнство на труда е, че присъстват и предисторията на възникването, и обособяването на груповите форми на работа в психологията и педагогиката, подробно е анализирано актуалното състояние на теорията и практиката на тези форми с фокус върху СПТ и приложението му в помагащите професии у нас. Дадени са и резултатите от приложението му чрез анализа на разнообразни средства за обратна връзка – самоотчети, експертни оценки, дневници и дискусии.

Основните достойнства на новоизлезлия труд се състоят в цялостното и задълбочено проучване на научните предпоставки за появата и разпространението на груповите форми за работа и на възможностите им като форми за обучение в исторически и актуален план. Независимо от големия интерес към развиването им в съвременната дидактика, приложението им в подготовката на студентите не е била проучвана целенасочено и толкова цялостно досега. Особено ценно е, че авторът описва и анализира груповите форми, техните предимства и недостатъци на фона на педагогическото реформаторство и предлага своя трактовка на социално-психологическия тренинг като форма на обучението на студенти. Той разработва и свой инвариант в методически и процесуален план, като описва последователно етапите, принципите на работа и специфичните изисквания към воденето на този вид комплексна форма на обучение. Специално внимание отделя на отделните методи, техники и прийоми, прилагани в рамките на СПТ при обучението на студентите.

В разработката е представен и собствен модел-инвариант на приложение на СПТ, който е апробиран, усъвършенстван и приложен в цялостната педагогическа практика на автора като преподавател в няколко университета у нас – преди всичко ШУ „Еп. К. Преславски“, но и в СУ „Св. Кл. Охридски“ – ФНПП, РУ „А. Кънчев“ и др. В извадката участват студенти от специалностите „Психология“, „Социална педагогика“ и „Специална педагогика“ – бакалавърска и магистърска степен. Реално моделът на обучение е приложен в масовата практика на универ-

ситетското обучение при подготовката на специалистите от помагащите професии. Представени са и резултатите от обратната връзка със студентите, както и експертно мнение на наблюдаващи, експерти и независими оценители във връзка с неговата ефективност. Данните са обработени и математико-статистически и показват категорично тенденции и зависимости по отношение на реализацията на целите и задачите на експерименталната проверка на хипотезите. Малко са изследванията от такъв тип, които показват не само технологията на обучение, но и представят резултатите от него чрез комплексни и системни наблюдения и форми за обратна връзка.

В монографичния труд на проф. дпн Стойко Иванов е направено оригинално и цялостно проучване на значим за психологическата и педагогическата теория и практика проблем, с което се обогатява университетската педагогика. Авторът има принос и първенство в обосноваване на мястото на СПТ като по-нова и интерактивна комплексна форма в системата от форми и методи на обучение във ВУ в сравнение с традиционните – лекции, семинарни и практически занятия. Разработен е собствен модел-инвариант на обучение на СПТ като комплексна форма за подготовка на специалистите от помагащите професии, с което се развиват университетската дидактика и методиката на обучение във връзка с формиране на професионално-личностна компетентност и умения за работа в системата „човек-човек“. Разработената технология би могла да се прилага не само в подготовката на специалистите от помагащите професии в рамките на университетското образование, но и във формите на квалификация и преквалификация на работещите в тази сфера, което повишава практико-приложната му стойност. Този модел има още по-голям капацитет за приложение във връзка с най-новите тенденции и изисквания при подготовката във висшата степен на образование и необходимостта от развиването на т. нар. меки или преносими умения на всички завършващи независимо от научната и професионалната област.